

Több fenyegető telefont is kapott a monoki polgármester azután, hogy a település képviselő-testülete megszavazta: csak az kaphat szociális segílyt a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei községben, aki hajlandó havonta legalább 10 nap közmunkát vállalni. A telefonhívások közül kettő volt olyan, amelyben veréssel vagy gyilkossággal fenyegették meg Szepessy Zsolt polgármestert.

- Polgármester úr, mit tartalmaz a rendelet?

- A rendeletnek több pontja van. A rendeletre azért volt szükség, hogy megszüntessünk egy nagyon súlyos igazságtalanságot. Amíg más emberek dolgoznak szorgalmasan, addig vannak olyanok, akik megélhetési szinten "teszik a semmit". Szociális segílyen élnek és saját környezetüket sem hajlandóak rendben tartani. A nagy vihart kavart részei arról szólnak, hogy azokat az embereket, akik szociális segílyen vannak, az önkormányzat bármikor behívhatja dolgozni, amennyiben szükség van a munkájukra. Ezért napi ötezer forintot számlázunk. Aki 50 ezer forintot kap szociális segílyként egy hónapban, annak 10 napot kell a település javára dolgoznia. A határozat másik markáns pontja a gyermekek védelmében született. Mind a szűkebb közösségnek, mind az egész társadalomnak, kötelessége a gyermekekről gondoskodni és segíteni őket, amennyiben ezt a szülők nem teszik meg, nem élnek írott és íratlan kötelezettségeikkel. Főleg a gyerek iskoláztatását és taníttatását illetően.

- Ez az jelenti, hogy az ilyen szülő nem kap támogatást?

- A családotól inkasszóval eddig is el tudtunk venni pénzt, ha nem járatták iskolába a gyereket. Ez a folyamat azért nem volt jó, mert mire elértük, hogy törvényes úton a bírságot le tudtuk emelni, nagyon magas összeg gyűlt össze. Van olyan család, amelynek 200 ezer forint bírsága van az önkormányzat felé. A segíly azonnali elvétele viszont sokkal ösztönzőbb.

- Hányan támogatják Monokon ezt a rendeletet?

- Szinte mindenki. Erről interjúvolták az újságírók a település lakosságát, és megállapíthatjuk, hogy ellenvéleményt nem találtak. Az emberek többsége egyetért azzal, hogy igazságot és rendet kell tenni. A városban élők nehezen viselik, hogy a segílyezették egy része munka nélkül magasabb életszínvonalat tud biztosítani a családjának, mint az, aki köztisztviselőként vagy közalkalmazottként csupán 70-80 ezer forintot keres. Csak az vegyen fel támogatást a társadalom asztaláról, aki le is rak rá valamit.

- Mit szólnak viszont az érintettek?

- A támogatásnál egy fontos dolgot nem szabad figyelmen kívül hagyni. Vannak, akik elvesztették a munkájukat, és mindent elkövetnek azért, hogy dolgozhassanak, viszont vannak, akik évek óta abból élnek, hogy kihasználják a gyenge jogszabályokat és a legmagasabb támogatást szerzik meg maguknak. Minden embernek kötelessége, aki egészséges és hadra fogható, hogy dolgozzon. Természetesen azokra, akik egészségi problémájuk miatt munkaképtelenek, nem vonatkozik a rendelet. A munkába állást egy orvosi vizsgálat előzi meg, így csak a munkaképeseket hívjuk be.

- Milyen munkát kell végezniük?

- Olyan munkákra gondoltunk, mint a fűnyírás, parkgondozás, árokásás... Van ennek a monoki kezdeményezésnek egy nagyon komoly üzenete, amire nem is számítottunk. Az ország különböző pontjairól keresnek fel minket vállalkozók és magánemberek, felkínálva a segítségüket. Van, aki munkaruhát, mások pedig szerszámokat ajánlanak fel. Egy bányatulajdonos megígérte, hogy annyi zúzott követ hoz le a településre, hogy az úthálózatot ki

tudjuk építeni. A település orvosa felajánlotta, hogy ingyen elvégzi a vizsgálatokat. Nagyon komoly társadalmi összefogás alakult ki, mert az emberek drukkolnak nekünk, s megtesznek mindent az ügy érdekében.

- A döntésük mennyiben befolyásolja a település életét?

- A költségvetésben sok változást nem okoz. Azt eredményezheti, hogy a településünk megszépül, több munkát tudunk elvégezni. Fejlődni akarunk, turisztikai célpont szeretnénk lenni. Itt található Kossuth Lajos szülőháza, amit éves szinten most is 30 ezer ember látogat. A település fejlődésével remélem ez a szám nőni fog, ami újabb bevételeket hozhat számunkra. A monokiak egytizede, 180 ember él szociális segélyből. Tavaly 52 millió forint támogatást fizetett ki nekik az önkormányzat. A döntés azt jelenti, hogy elfogyott a társadalmi türelem; az önkormányzat más utat szeretne választani.

- Mit szól ahhoz, hogy máris fajgyűlöletet emlegetnek, és cigányügyet akarnak kreálni egy szociális rendeletről?

- Nem félek ettől, ennek a kezdeményezésnek semmi köze az országban élő egyetlen kisebbséghez sem, csupán egy gazdasági intézkedés, gazdasági program ez, ami mindenkire vonatkozik.

- Csupán az idejétmúlt törvényeket akarják megváltoztatni?

- Így van. A törvényeket emberek alkotják embereknek. Ha korábban hoztunk egy törvényt, amiről kiderült, hogy nem lehet vele élni, nem szolgálja a valós céljainkat, akkor azt meg kell változtatni, és az elvárásainknak megfelelő új jogszabályt kell alkotni. Magyarországon már nincs boszorkányüldözés sem, pedig egy ideig az is törvény volt, csak belátták, hogy az nem vezet eredményre. A szociális törvényen is túljárt az idő. A monoki kezdeményezés nagyban hozzá fog járulni megváltoztatásához, már most országos támogatottságot szereztünk, felkeltettük az emberek érdeklődését. Abban reménykedem, hogy nemsokára változások lesznek.

- Több tucat település is jelezte, hogy csatlakozik önökhöz. A napokban tartottak egy kistérségi tanácskozást, aminek a témája ez a rendelet volt.

- A szerencsi kistérséghez tartozunk, még 17 településsel együtt. Felismertük, hogy ebben a dologban lépni kell. A szerencsi kistérségi találkozón megfogalmaztunk egy petíciót, amit a kistérség elnök asszonya, Rónavölgyi Endréné, Szerencs város szocialista vezetője, illetve három polgármester kolléga eljuttatott a házelnök asszony részére.

- A döntéssel párhuzamosan egy jogvita is kialakult a rendelettel kapcsolatban.

- Nem etikus előre kijelenteni, hogy jogszerűtlen lenne a rendelet. Az tény, hogy az önkormányzatnak joga van helyi rendeletet alkotni, mi ezt meg is tettük. Azt, hogy az országos törvényekkel harmonizál vagy sem, majd ki fogják elemezni a szakemberek, ne előzzük meg ezt. Ráadásul a végső szót az Alkotmánybíróság fogja kimondani. Az is elképzelhető, hogy mire az Alkotmánybíróság elé kerül az ügy, az Országgyűlés megteremti ennek a rendeletnek a jogi háttérét, de ez csak nagy támogatottsággal, összefogással vezethet eredményre.

- Kik támadják ezt a törvényt?

- Hivatalosan senki nem támadta még meg. Vannak jogvédők, akik hibákat keresnek, mert úgy gondolják, nagyon csúnya dolgot tettünk. Szerintem azzal tennénk csúnya dolgot, ha szociális segélyre kényszerítenénk nagyon sok embert, nem adnánk nekik munkát, és csak annyit érnénk el, hogy folyamatosan újratermeljük a szegénységet. Nagyon sokan képtelenek kitörni a szociális segély csapdájából. Generációk nőnek már fel úgy, hogy nem látják szüleiket munkába menni, a segélyből élést életformájukká tették. Ezeknek az embereknek árt a legjobban a mostani rendszer, ezért kell a munka alapjára helyezni a szociális támogatottságot.

Én a segély szóval sem értek egyet, inkább azt mondanám, nevezzük ezután "szociális munkabérnek".

A monoki példa megihlette Ivádot is

Monok után Ivádon is dolgozni kell, erről a Heves megyei kistélepülés önkormányzata döntött. Ivády Gábor polgármestert is a rendeletről kérdeztük.

- A monoki precedens értékű rendelet megalkotása után Ivád az első település, amely csatlakozott a kezdeményezéshez.
- A monoki példa megihlette a testület tagjait. Minket elsősorban a segítő szándék vezérelt. Sokan vannak a rendszeres szociális segélyen élők közül, akik önhibájukon kívül lettek munkanélküliek. Nem csak a szakmájukban, de egyéb területen sem találnak munkát. Ezek az emberek, minél hosszabb ideig - ez szociológiailag kimutatható - maradnak ki a munka világából, annál nehezebben tudnak visszailleszkedni a társadalomba. Többféle módon szeretnénk segíteni nekik. Először: a munka világába úgy visszasegíteni őket, hogy az önkormányzatnál munkát biztosítunk számukra. Másodsor: próbálunk olyan feladatokat találni, amelyek testhezállók, ha tetszik nekik valami, akár be is iskoláztatjuk őket. A segítő szándékot szeretném hangsúlyozni, egy új életstílust kell bevezetni.
- Gondolom nem mindenki fogadta örömmel ezt a döntést?
- Vannak olyan emberek, akik arra rendezkedtek be, hogy a segélyekből éljenek - egyébként munkaképesek lennének -, ezeket ki kell szűrni a rendszerből. Döntsék el mit szeretnének; ha dolgoznak, pénzt kapnak. A munkaképes szociális segélyen élők többsége eljár feketén dolgozni, ez megint csak problémákat okoz, ebben a gazdasági, szociális helyzetben, amiben ma Magyarország van. Tudom, hogy Ivád kicsi, de ha sok település önkormányzata csatlakozik a monokihoz, akkor a feketemunka területén is visszaszorítást tudunk elérni. Jelenleg, bár rizikós, a munkaadónak olcsóbb feketén alkalmazni dolgozót, a munkavállalónak pedig jó, hogy két helyről kapja a pénzét. Ezt az állapotot meg kell szüntetni.
- A rendeletnek a másik pontját is elfogadták, amely azokra a szülőkre vonatkozik, akik nem járatták iskolába vagy óvodába a gyermekeiket?
- Elfogadtuk ezt a részét is. Ez az, amit nem nagyon kell megmagyarázni. Egy iskoláskorú gyereknek az iskolában a helye. A gyereknek meg kell tanulni azokat a készségeket, képességeket, el kell sajátítaniuk azt a tudást, amivel képesek továbbtanulni, hogy 14 évesen ne szenvedjenek akkora hátrányt, amit soha az életben nem tudnak behozni.
- Egyetért a lakosság a rendelettel?
- Akikkel én beszéltem, azoknak mind pozitív a véleménye. Még a rendszeres szociális segélyből élők is támogatják. Az is érdekes, hogy még maguk között is megkülönböztetik egymást. Azok, akik szeretnének dolgozni és azok, akik nem. Akik szeretnének dolgozni, rendszeresen megjelennek nálam és ma is vállalnak közmunkát.
- Van haszna ennek a rendeletnek?
- Költségvetési szempontból nem a településnél jelenik meg a haszna, hanem országosan. A rendszeres szociális segélyen élők száma Ivádon körülbelül 30 ember. 1,1 millió forintot fizetünk ki nekik minden hónapban, de ennek a pénznek a 90%-át az állam az erre a célra szánt összegből küldi el a településnek. Ez a település szépítésében, az országnak pedig makrogazdaságilag jelentene sokat.
- A kisebbségi ombudsman már támadja a rendeletet.
- Értetlenkedve fogadom: miért kell ebből kisebbségi ügyet kreálni. Nálunk ez nem kisebbségi

probléma. Itt nem azért nem kap munkát valaki, mert roma származású, itt azért nem dolgozik, mert nincs munka. Ez független attól, hogy fehér vagy sötétebb a bőre. A kisebbségi ombudsman ha kisebbségi ügyet akar látni - hát lásson. Amennyiben ebből politikai ügyet akarnak csinálni, akkor csinálhatnak. Ez bizonyos érdekköröknek mindig feltett szándékuk, hogy rasszizmussal riogassanak, és a eltereljék a fontos dolgokról a figyelmet.

- Népszerű a rendelet, hiszen egyre több település foglalkozik a gondolattal, hogy elfogadják ők is.

- Személy szerint én, mint polgármester, és törvénytisztelő állampolgár, nagyon nehezen hoztam meg azt a döntést, mert lehet, hogy jogszabályellenes rendeletet alkotunk. A polgármesterek és a képviselő-testületek nagy része ugyanolyan morális erkölcsökkel bír, mint mi is, ezért félnek ezt a rendeletet meghozni. Nem ítélek el egyetlen polgármestert sem, ha azt mondja, ő nem szavaztatja meg. A cél az, hogy erre a helyzetre felhívjuk a figyelmet, és a törvényalkotó honatyák lássák azt, ez egy alulról jövő kezdeményezés, és a törvényt annak megfelelően módosítsák, ahogy az kívánatos, és lehetőleg ne csak egymás között beszéljék meg a parlamentben. Amennyiben nem elég Monok és Ivád, biztatom a polgármestereket, szavazzák meg ők is ezt a rendeletet.

- Köszönöm és sok sikert kívánok polgármester úr!

Harmadikként: Sárospatakon, május 30-án döntött a helyi képviselő-testület, hogy szintén megszavazza a rendeletervezetet.

A testület arról is döntött, hogy csatlakoznak a Szerencsi Kistérségi Társulás kezdeményezéséhez, amely a szociális törvény megreformálását tűzte ki célul (erről petíciót fogalmaztak meg, amelyet hétfőn a parlament elnökének adtak át). Sárospatak Monok és Ivád után a harmadik település, ahol hasonló tartalmú helyi rendeletet alkottak.

A több mint 13 ezer lakosú városban 464 szociális segélyezett él, nekik havonta 13 millió forintot fizet ki az önkormányzat. Éves szinten ez 150 millió forintot jelent. Ezt nagyjából az állam fizeti, a maradék, évi 13-15 millió forintot a város gazdálkodik ki, mondta az alpolgármester.